

PROGRAMACIÓN DOCENTE
XEOGRAFÍA DE GALICIA: PAISAXES NATURAIS E HUMANAS
curso 2017-18

ESQUEMA XERAL

- I. Datos descritivos da materia
- II. Contexto da materia
- III. Obxectivos xerais
- IV. Adquisición de destrezas e habilidades
- V. Volume de traballo
- VI. Distribución de contidos: teóricos e prácticos
- VII. Metodoloxía docente
- VIII. Avaliación da aprendizaxe
- IX. Observacións

I.- DATOS DESCRIPTIVOS DA MATERIA.

Nome da materia	Xeografía de Galicia: Paisaxes naturais e humanas
Código	IV30121
Curso aconsellado	1º
Créditos Totais	3
Horas totais de traballo da/o estudante	75,6
Cuadrimestre (especificar 1º/2º)	2º
Ámbito (H / T / XS / C / CS)	Humanístico

I.1. Profesor:

Profesor/a	Créditos (A, P ou V)	Horario titorías	Lugar de Impartición	Lingua
Francisco Xavier Méndez Martínez	3 A	Realizaranse por correo electrónico	xmendez@u vigo.es	Galego Castelán

A = aula P = laboratorio V = viaxe de estudos

I. 2. Coñecementos previos aconsellados para cursar a materia, se procede:

Coñecementos básicos en xeografía física e xeografía humana e habilidades básicas para a procura de información a través de internet.

II.- ENCADRAMENTO DA MATERIA NO CICLO INTENSIVO

Materia do Ciclo Intensivo do PUM, aconsellase cursala no 1º ano.

A materia pretende facilitar ao alumando un espazo de reflexión e análise sobre a realidade territorial de Galicia, os seus recursos e as súas paisaxes, baixo un enfoque eminentemente xeográfico.

III.- OBXECTIVOS XERAIS

- Analizar o proceso de construción do espazo xeográfico en Galicia, identificando os diversos factores que actúan na súa configuración e as diversas realidades que conforman o seu territorio.
- Identificar os recursos territoriais básicos existentes en Galicia, as súas características e súa localización.

- Recoñecer as paisaxes actuais de Galicia, coas súas compoñentes naturais e humanas, afondando especialmente no coñecemento das interrelacións que existen entre os diversos elementos que as integran, as causas da súa orixe e os procesos que lles deron forma.

IV.- ADQUISICIÓN DE DESTREZAS E HABILIDADES

Con esta materia preténdese que o alumnado:

- Comprenda mellor os aspectos claves que definen as características do territorio galego na actualidade, identificando as diversas realidades que conforman o espazo rexional.
- Adquirira unha maior capacidade interpretativa das paisaxes existentes, como resultado que son dun proceso de evolución histórica e de interrelación entre os diversos elementos que as integran, valorando os procesos que lles deron forma e comprendendo que son manifestacións de fenómenos naturais, sociais, económicos, culturais, etc.
- Entenda a importancia dos fenómenos de localización e a dimensión espacial de procesos e fenómenos de carácter diverso (natural, social, económico, cultural, político ...).
- Perciba a realidade complexa do seu propio contorno, identificando as principais problemáticas ambientais ás que se enfrenta o territorio e o medio ambiente próximo, procurando reflexionar criticamente sobre as posibilidades de actuar localmente para enfrontarse a eles e poñerlle solucións.
- Desenvolva unha maior conciencia da responsabilidade da cidadanía ante as necesidades da comunidade humana e o seu hábitat, con aplicación concreta ao caso de Galicia.
- Mellore as súas capacidades e habilidades para a procura de información en relación co territorio de Galicia e os fenómenos e procesos que lle afectan.

V.- VOLUME DE TRABALLO

Técnica	Horas presenciais aula	Horas presenciais fora da aula	Factor de traballo alumno	Horas de traballo persoal do alumno	Horas totais do alumno	Créditos
Clase maxistral	16	0	2	32	48	1,92
Prácticas	4	0	0	0	4	0,16
Viaxe de estudos	0	8	0	0	0	0,32
Probos de avaliación	2	0	6,5	13	15	0,6
Total	22	8		45	75	3

VI.- DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS

Programa teórico

Tema	Contidos	Duración
1	Os procesos de transformación no territorio e a construción da paisaxe	2 h.
2	As características xeomorfolóxicas e hidrográficas de Galicia. O medio físico e as unidades	2 h.
3	Características xeomorfolóxicas e hidrográficas de Galicia. As unidades de relevo	2 h.
4	Bioxeografía. A vexetación de Galicia e os ecosistemas naturais	2 h.
5	O proceso histórico de transformación do territorio en Galicia. Causas, consecuencias e fitos destacables na modificación do espazo galego	4 h.
6	Poboación, poboamento e territorio na Galicia actual	4h.

Programa práctico

Tema	Actividades a desenvolver	Duración
1	Prácticas en relación coa xeografía física e as paisaxes naturais.	2 h.
2	Prácticas en relación coa xeografía humana e as paisaxes humanas.	2 h.

Viaxes de estudo

Tema	Actividades a desenvolver	Duración
1	Saída de un día para visitar zonas de interese	8 h

Bibliografía básica

- Piñeira, M.J. et al. “Xeografía de Galicia”. Edicións Xerais de Galicia. 2011.
- Torres Luna, M.P. “Geografía de Galicia”. Edita: Faro de Vigo. 2 volumes. 2000.

Bibliografía complementaria

- Balboa, X. “O monte en Galicia”. Edicións Xerais de Galicia. 1990.
- Barreiro Fernández, X.R. et al. “A gran historia de Galicia”. Arrecife Edicións. Varios volumes. 2007.
- Caetano Ferro. “Sociedade humana e ambiente no tempo. Temas e problemas de Geografía Histórica”. Fundación Calouste Gulbenkian. Lisboa. 1979.
- Carballeira, A. et al. “Bioclimatología de Galicia”. Fundación Barrié de la Maza. 1983.
- Carballo, F. et al. “Historia de Galicia”. Edicións A nosa terra. 1991.
- Escribano Bombín, M.M. “El paisaje”. Unidades temáticas ambientales. Ministerio de Obras Públicas y Urbanismo. 1987.
- Fandiño, X.M.; Ferrás, C.; Méndez, F.X. et al. “Diccionario Galego de Xeografía”. Xunta de Galicia. 1993.
- González Bernáldez, F. “Ecología y paisaje”. Editorial Blume. 1981.
- Leboreiro Amaro, M. “O medio rural. Un modo de ocupación do espacio”. Concello de Vigo. 1994.
- Llano Cabado, P. “Arquitectura popular en Galicia”. Edicións Xerais de Galicia. 2006.
- Méndez Martínez, F.X. “A conservación e o desenvolvemento do medio rural”. Mancomunidade da Área Intermunicipal de Vigo. 1999.
- O’Flanagan, P. “Xeografía Histórica de Galicia”. Edicións Xerais de Galicia. 1996.
- Pazo Labrador, A.J. “la trama de los asentamientos rurales en las Rías Bajas gallegas”. Deputación provincial de Pontevedra. 1994.
- Perez Alberti, A. “A Xeografía”. Editorial Galaxia, 1986.
- Pérez Moreira, R. “Ecoloxía e ordenación forestal”. Xunta de Galicia. 1990.
- Rio Fernandes, J.A; Souto González, X.M. (coord) “Atlas básico do Eixo Atlántico. Euro-rexión Galiza e Norte de Portugal”. Edita Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular. 2007.
- Silva, F.J.; Rigueiro, A. “Guía das arbores e bosques de Galicia”. Editorial Galaxia. 1992.
- Souto González, X.M. “Xeografía Humana”. Editorial Galaxia. 1988.
- Souto González, X.M. “Vigo: Cen anos de historia urbana (1880-1980)”. Edicións Xerais de Galicia. 1990.
- Souto González, X.M. “Vigo: Proxecto e realidade do medio periurbano”, Concello de Vigo. 1994.
- Souto González, X.M. “Xeografía do Eixo Atlántico”. Eixo Atlántico do Noroeste Peninsular. 1999.
- Torres Luna, P. et al. “Geografía de Galicia”. Xuntanza Editorial. 1986.
- Vilas, F. (dir) “Guía de la naturaleza de Galicia”. Edita Faro de Vigo. Varios volumes. 1992.
- Varios autores. “Xeografía de Galicia”. Edita Gran Enciclopedia Galega.
- Varios autores. “Proxecto Terra”. Edita Colexio Oficial de Arquitectos de Galicia. 2006.
- Velez Barrio, E.; Pereiro Vizcaino, M.C. “As montañas de Galicia”. Edicións Xerais de Galicia. 1993.
- Velez Barrio, E.; Pereiro Vizcaino, M.C. “Paraxes naturais de Galicia. O litoral”. Edicións Xerais de Galicia. 1998.
- Villares, R. “Historia de Galicia”. Edita: Faro de Vigo. Varios volumes. 1991.

VII.- METODOLOXÍA DOCENTE

Clases:

- As aulas impartiranse cun enfoque divulgativo e procurando fomentar a participación do alumnado.
- As exposicións do profesor desenvolveranse coa axuda de presentacións, normalmente en formato power point, acompañadas de abundante material gráfico de apoio (fotografías, mapas, planos, esquemas, cadros, gráficas de datos, etc.).

- Farase uso de material informativo accesible a través de conexión a internet en aula (consultas de bases de datos, visitas a portais de información relevante, visualización de documentos e documentais, etc.).
- Desenvolveranse sesións de exposición oral dos temas por parte do profesor, combinadas con tempos adicados a responder a preguntas do alumnado, rebater ou complementar argumentos formulados polos alumnos e alumnas, tratar cuestións ou casos prácticos que se poidan presentar para a súa resolución en clase ou establecer tempos de coloquio para reflexionar sobre aspectos de interese do grupo relacionados coa materia.

Prácticas:

- O programa práctico consistirá nunha serie de actividades de grupo que se poderán desenvolver en aula ou fora dela.
- Enfócanse como complemento das sesións teóricas e teórico-prácticas a desenvolver en aula.
- Estarán orientadas ao recoñecemento do territorio e das paisaxes e abordarán aspectos da realidade física, natural e humana de Galicia.
- As prácticas poderán desenvolverse mediante exercicios que supoñan traballo de campo ou a utilización de recursos diferentes: fotografía, cartografía, textos, estatística, etc.
-

VIII.- AVALIACIÓN DA APRENDIZAXE

O 50% da nota global corresponderase coa asistencia a clase, haberá cando menos que asistir a un 80% das horas de aula.

O outro 50% da nota global obterase a partir dos exercicios que presente a comezos do curso o profesor para a avaliación específica da materia, e que constará polo menos dunha proba escrita (realización dun exame, a entrega dun traballo, a resposta a cuestionarios, etc.).